

KAS YRA POEKSPOZICINĖ ŽIV PROFILAKTIKA (PEP)?

Poekspozicinė ŽIV profilaktika (PEP) – tai trumpalaikis gydymas antiretrovirusiniais vaistais, skirtas sumažinti užsikrėtimo ŽIV riziką po galimo kontakto su ŽIV (po galimos ekspozicijos).

KADA SKIRIAMA PEP?

- Po profesinės ekspozicijos (pvz., dūris adata, kontaktas su pažeista oda ar gleivine).
- Po seksualinio smurto ar prievartos.
- Po nesaugių lytinių santykių su asmeniu, užsikrėtusiu ŽIV, arba asmeniu, kurio ŽIV statusas nežinomas.

PEP skyrimas ir kompensavimas Lietuvoje

Situacija	Kompensavimo tvarka
Profesinė ekspozicija (darbo metu) arba smurto / prievartos atvejai	Vaistai kompensuojami iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšų (jei įvykis tinkamai dokumentuotas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus).
Kita rizika (nesaugūs lytiniai santykiai)	Vaistai įsigijami paciento lėšomis .

Svarbu: Sprendimą dėl PEP paskyrimo visada priima infekcinių ligų gydytojas, įvertinęs rizikos lygį, infekcijos šaltinio ŽIV statusą ir galimas kontraindikacijas.

Rekomenduojama profilaktikos schema

Laikas: Gydymas turi prasidėti kuo greičiau – **per pirmąsias 2–4 valandas**, bet **ne vėliau kaip per 72 valandas** nuo įvykio.

Vaistai: Lietuvoje rekomenduojama skirti profilaktinį gydymą trijų antiretrovirusinių vaistų deriniais.

Trukmė: Gydymo kursas trunka **28 dienas**. Jei paaiškėja, kad galimas ŽIV infekcijos šaltinis nebuvo užsikrėtęs ŽIV, profilaktika nutraukiama anksčiau.

Svarbi informacija pacientui

- PEP nėra skubi kontracepcija ar apsauga nuo kitų lytiškai plintančių infekcijų (LPI).
- PEP reikšmingai sumažina ŽIV užsikrėtimo riziką, tačiau nesuteikia 100 % apsaugos, todėl būtina griežtai laikytis vaistų vartojimo režimo.
- Stebėsena. Prieš skiriant PEP atliekamas ŽIV tyrimas. Pakartotiniai ŽIV tyrimai atliekami baigus gydymo kursą ir po 6–8 savaičių pagal gydytojo rekomendacijas.